

Er tiden inde til vækstpakker og finanspolitiske lempelser?

Flere aktører anbefaler vækstpakker og finanspolitiske lempelser. I Kraka vil vi gerne mane til lidt besindighed. Tiden er ikke til finanspolitiske eksperimenter. Vækst - eller konkurrenceevnepakker - bør gennemføres med omtanke.

- *Finanspolitikken er rimeligt afstemt i forhold til konjunktoren, givet pengepolitikken og de finanspolitiske handlemuligheder*
- *Sunde finanser og tillid til finanspolitikken er en vigtig konkurrenceparameter*
- *Forslag om skattnedsættelser bør være ledsaget af helt konkrete finansieringsforslag*
- *Der kan være fordel ved at reducere visse afgifter på erhvervslivet, men gør det med omtanke*
- *Der er behov for at få analyseret selskabsskatten og dens virkninger*

Finanspolitikken er rimeligt afstemt i forhold til konjunktoren, givet pengepolitikken og de finanspolitiske handlemuligheder

Finanspolitikken, der er planlagt for 2013 er ikke helt skæv – den er svagt lempelig, hvis man medregner de initiativer, som ligger uden for det offentlige budget. Mindre yderligere lempelser kan forsvares, hvis henstillingen fra EU og kravene i budgetloven ellers opfyldes, og den finanspolitiske holdbarhed er nogenlunde intakt.

Der er et element af "deja-vu" i den nuværende situation. Tænk tilbage på 2003/2004, hvor vi fik Forårspakke 1. Skattenedsættelser finansieret med henvisning til nedsat realvækst i det offentlige forbrug, som aldrig blev realiseret. Vi fik afdragsfrie lån sidst i 2003, pengepolitikken var meget lempelig, og ejendomsværdiskattestoppet var netop indført. Det var starten på den overophedning af bl.a. boligmarkedet, som siden har kostet dyrt.

Finanskrisen har været dramatisk, men alligevel står vi i en situation, der ligner 2003/2004 på flere parametre. De internationale konjunkturer er måske ved at skifte til det bedre, vi ved det ikke, men tilliden er styrket efter ECBs lancering af OMT-programmet i september. Ejendomsskattestoppet ligger fast frem til 2020, og de afdragsfrie lån fylder nu rigtig meget i husholdningernes gæld. Pengepolitikken er historisk lempelig, den finansielle sektor har relativt let adgang til billig likviditet, og opsparingen i husholdninger og virksomheder er meget høj, mens ledigheden er stabiliseret.

Og som dengang er der mange ønsker om en "Forårspakke". DI og CEPOS lægger endda op til at lavere skat skal finansieres af en reduktion af væksten i det offentlige forbrug. Meget lig dengang.

Så tegningen er, at vi *måske* igen er ved at skabe grundlaget for et uholdbart opsving bl.a. med et boligmarked, som kan igen bringes ud af balance. I hvert fald bør man allerede nu begynde at overveje disse risici i tilrettelæggelsen af den økonomiske politik.

Vi har en relativt dyb lavkonjunktur. Men det er vigtigt at huske, at bruttoledigheden i dag trods alt er hele 40.000 (ca. 20 pct.) *mindre* end da man foreslog forårspakke 1.0. Langtidsledigheden er også væsentligt lavere end dengang. Samtidig var beskæftigelsen i 2011 nogenlunde på det niveau, som var ventet da man fremlagde 2015-planen tilbage i 2007, dvs. ca. et år før finanskrisen.

Sunde finanser og tillid til finanspolitikken er en vigtig konkurrenceparameter.

Finanskrisen har tydeligt vist, at strukturelt gode offentlige finanser er guld værd, når krisen virkelig kradser. Det er en forsikring mod de rigtigt negative udfald, ikke mindst for Danmark, der er et lille land med sin egen fastkurspolitik.

Sunde finanser sikrer lavere renter og større troværdighed også omkring den finansielle sektor, som derfor ikke skal stramme deres kreditpolitik helt så meget i perioder med stor finansiell uro. Gode finanser kan dæmpe eller helt fjerne det negative "dommedagsloop" mellem stat og banker, som har ramt fx Spanien og som bankunionen bl.a. sigter mod at komme til livs.

En af udfordringerne ved at lempe finanspolitikken er, at det kræver senere stramninger for at rette op igen. Men stramningerne er normalt sværere at få flertal for end lempelserne, selv når konjunkturerne er gode og finanspolitikken

ellers bør være stram. Det er en asymmetri, som har bidraget til gældskrisen i Europa, og som også skal tages alvorligt i Danmark. Vi står foran ca. 20 år med kraftig aldring af befolkningen, og i modsætning til i 2003/2004 har vi et stort underskud på de offentlige finanser og er i EU's procedure for uforholdsmæssigt store underskud.

Forslag om skattnedsættelser bør være ledsaget af konkrete finansieringsforslag

Finansiering med henvisning til fremtidig nulvækst i det offentlige forbrug har karakter af fugle på taget. Det bliver svært at realisere nulvækst over nogle år når der ikke er krisestemning, selv om der er indført sanktioner ved budgetoverskridelser i kommunerne mv. og budgetlov.

En række offentlige udgifter vil stige, bl.a. som følge af den stigende aldring af befolkningen og stigende efterspørgsel efter sundhedsydelse. Hvis der skal være nulvækst i det offentlige forbrug, vil det derfor kræve væsentlige besparelser på andre områder. Det bør være et minimumskrav, når der fremlægges forslag om finansierede skattereformer, at man helt konkret anviser hvilke områder der skal spares på.

Hvis beskatningen sættes mærkbart ned uden finansiering vil vi stå tilbage med tre vanskeligheder:

- Vi kan komme yderligere i konflikt med EU's 3 pct.s grænse og proceduren for uforholdsmæssigt store underskud.
- Reglerne i budgetloven kan blive overskredet.
- Vi står tilbage med et holdbarhedsproblem.

De foreliggende og usikre skøn peger på, at de offentlige underskud vil være ret tæt på EU's 3 pct.-grænsen både i 2013 og 2014, og at der kun er en lille margin før man kommer i konflikt med budgetlovens bestemmelser for den strukturelle saldo.

Der kan være fordel ved at reducere visse afgifter på erhvervslivet, men gør det med omtanke

En række afgifter på erhvervslivet har et regulerende sigte, det gælder f.eks. NOx afgiften, der har til formål at reducere udledningen af NOx. NOx har uheldige miljø- og sundhedseffekter. Som udgangspunkt bør alle NOx udledere - virksomheder såvel som husholdninger - betale samme NOx afgift. Det gælder uanset hensyn til konkurrenceevne.

Hvis NOx afgiften skal reduceres bør det ske med udgangspunkt i dokumentation for, at skatten er for høj i forhold til skadesvirkningerne af NOx.

For andre afgifter, f.eks. PSO- og elafgifterne, kan det give god mening at omlægge den fra erhvervsliv til husholdningerne. Disse afgifter har nemlig primært fiskale effekter, mens deres miljøvirkning er meget begrænset. Det skyldes, at EU's CO₂-kvotemarked under alle omstændigheder begrænser CO₂-udledningen fra elproduktion.

I modsætning til regulerende afgifter bør fiskale afgifter som udgangspunkt kun lægges på forbrugerne, og ikke på erhvervslivets energianvendelser.

PSO-afgiften finansierer bl.a. VE-udbygningen. Da denne afgift ikke kan forventes at have nogen klimaeffekt kan det overvejes helt at afskaffe afgiften og opgive de projekter, den finansierer.

Omvendt bør der gøres en målrettet indsats for at realisere Danmarks klimamålsætning også selv om det kan belaste konkurrenceevnen. Det indebærer bl.a. ensartede afgifter på ikke kvotesektorernes udledning af drivhusgasser, herunder landbrugets ikke energirelaterede udledninger. Det er centralt, at afgifterne er ensartede således at man ikke som i dag belaster nogle erhverv unødigt og friholder andre. En eventuel vækstpakke bør tage udgangspunkt i sådanne grundlæggende principper.

Lad os få analyseret selskabsskatten i stedet for at sænke den hovedkuls

Det kan give god mening for Danmark isoleret set at reducere selskabsskatten med nogle point, hvis Skatteministeriets skøn for selvfinansierungsgraden ellers holder og der i øvrigt kan findes fornuftig finansiering (fx lavere erhvervsstøtte).

Nogle væsentlige samhandelspartnere, Sverige og Storbritannien, har for nylig besluttet at sænke selskabsskatten, efter der i en periode har været en vis stabilisering i niveauet for selskabsskatten i Europa.

Hvis nordeuropæiske lande nedsætter selskabsskatten i større skala, vil det tiltrække skattegrundlag bl.a. fra de sydeuropæiske økonomier, som har et meget presset offentligt budget. Den skærpede skattekonkurrence er derfor ikke specielt godt timet.. Hvis selskabsbeskatningen kunne koordineres på EU-plan, ville det formentlig være bedre samlet set, men det har der indtil videre ikke været meget held med.

Der er behov for en grundig analyse af selskabsbeskatningen i Danmark, så beslutningsgrundlaget kan styrkes. Hvor meget påvirkes danske virksomheders investeringer i Danmark? I hvilket omfang er placering af virksomhedernes overskud afhængig af den formelle sats? Er afskrivningsregler mv. skruet fornuftigt sammen? osv. I den forbindelse bør andre modeller for selskabsbeskatning undersøges nærmere, herunder en mere neutral model, hvor normalafkast beskattes lempeligere end overnormal profit. Det er næppe selskabsskatten der begrænser investeringerne i øjeblikket, og der er derfor ikke noget tabt ved at analysere området grundigt før der træffes beslutning om eventuelle ændringer.